

HİKMET-İ PEDER 1898

Ahmet Mithat Efendi (1844-1912)

KİŞİLER

Ahmet Mithat Efendi Çevresi tarafından sayılıp sevilen bir adam olması gerekçesi ile Siret'in dahi bir abi bir baba olarak görüp güvendiği görülür. Anlatıcı yaşı itibarıyla da olgun ve bilgilidir. Gazete ve yayınları yakından takip eder, merak duygusu gelişmiş, iyi bir insandır. Felsefik sohbetlerden ve doğru düşünceleri yorumlamaktan hoşlanır. Mütevazı ve güvenilir olması nedeniyle girdiği ortamlarda dikkat çeker ve aradığı samimiyeti yakalar. Hem doktor hem de Nüzhet ile yaptığı görüşmelerde Avrupa'nın pek çok yerinden ve ilminden bahsedecek kadar kültürlü olan anlatıcı sabırlı ve sakin olmasıyla da kişiliğindeki inceliği göstermeyi başarır.

Doktor ... Bey Kızını oğlundan ayırmayarak okutan ilim ile yakinen ilgilenen Doktor...Bey, Siret tarafından başta ters adam olarak anılsa da aslında koruyucu kimliği nedeniyle öyle görüldüğü anlaşılır. Çocuklarına örnek ve doğru yetiştiren bir baba olmak için "hikmeti peder" esasları oluşturan babanın geçmişten ve gelecekte çıkardığı küçük anekdotlar, kendisi ile sohbet eden herkes için bir ders niteliği taşır. Saygın ve saygılıdır. Sıcakkanlı ve kuralcı olan babanın felsefik düşünce yapısı gereği iletişimde kuvvetli ve baskındır. Toplumun daha sağlıklı olması, boşanmaların azalması için babaların hikmet sahibi olması ve çocuk eğitimde birincil rol oynayarak fikirlerin çocuklara ulaşmadan evlenilmesini yersiz bulur.

Siret Bey Yirmi üç yaşlarında Hukuk mezunu olan Siret, methini duyduğu Rana Hanım ile evlenmek ister. Fakat bu evliliğe aceleci tavırları başta mani olur. Sık sık umutsuzluğa düşse de terbiyesi ve olgunluğu ile kazandığı çevre kendisine yardımcı olur. Baba gibi gördüğü anlatıcı ve yakın dostu Nüzhet kendisini bu süreçte hep destekler. Kendisine güvenerek kız istemeğe giden anlatıcının güvenini boşa çıkarmaz. Terbiyeli ve akıllıdır. Düşüncelerinde ısrarcı olması nedeniyle sonunda başarılı olur ve kendisini Rana Hanım'ın ailesine sevdirmeyi başarır.

Nüzhet Bey Babası gibi tıp ile ilgilenen Nüzhet, olgun ve terbiyeli kişiliği ile anlatıcının dikkatini çeker. Bilgisi ve akli iradesi ile hayatını idame eden gencin babasına bağlılığı ilgi çekicidir. Siret ile arkadaş olan Nüzhet, felsefik sohbetler yapabileceği biri ile evlenmek istediği için kendisine Siret'in kardeşi uygun görülür.

Rana Hanım Türkçesi, Fransızcası bir hayli iyi olan Rana Hanım, başarısı ve methi ile Siret'in ilgisini çeker. Henüz yaşı 17-18 olması nedeniyle evliliğe sıcak bakmaz. Gazete ve mecmualara yazılar yazarak fikirlerini yayınlatan Rana Hanım, kendisine yazan erkekleri de reddedip tersleyecek kadar terbiyelidir. Babasının ve abisinin düşüncelerine güvenen Rana Hanım, evlilik konusunda ailesinin kararlarına saygı duymaktadır.

Ayşe Sıdıka Hanım Annesi ile yaşayan Ayşe Sıdıka, ahlaklı ve terbiyeli bir kızdır. Nüzhet ile evliliği uygun görülür.

ÖYKÜ

Siret'in Evlenme Arzusu. Siret, yakın ahbaplık ettiği anlatıcıya bir genç kızı çok beğenip onunla evlenmek niyetinde olduğundan bahseder. Sevdiği kızın Doktor... Bey adındaki babası tarafından reddedilince çaresizliği hakkında yardım ister. Siret Bey evlenmek istediği genç kızı hiç görmemiş olmakla beraber sadece methini duymuş ve dergilere yazdığı makaleleri takip ederek hoşlanmıştı. Siret'i sevdiği ve güvendiği için yardım isteğini karşılıksız bırakmak istemeyen anlatıcı, çözüm yolları arar. Rana Hanım'ın yayınladığı yazılara çeşitli eleştiriler yazarak yayınlamasını söyleyen Ahmet Mithat, bu sayede kızın gönlünü almak suretiyle evliliğe ikna edebileceğini belirtir. Bu öğüt Siret'in aklına yatınca bir an evvel işe koyulur. "Senai" imzası ile yazıları yayınlamaya başlar ve uzun bir süre Siret kendi kendine eleştirilerini yazar lakin Rana Hanım, yazılanlara karşı kayıtsızlığını koruduğu için iletişim gerçekleşmez. Bu nedenle Siret çareyi Rana'ya doğrudan mektup yazmakta bulur fakat yine istediği sonucu elde edemez. Rana mektupta Siret'i azarlar. Uzun bir süre ortada görünmeyen Siret tamamen umutsuzluğa düşünce derdini anlatıcıya aktarır. Bu kez anlatıcı kızı kendisinin isteyeceğini söyleyerek Siret'i aracılığının faydalı olabileceğini söyleyerek umutlandırır.

Doktor ve Ahmet Mithat'ın Hikmetli Sohbeti. Anlatıcı Mithat Efendinin Doktor...Bey'in hanesini ve yaşam tarzını belirtmesinin ardından iki ahbab birbiri ile sıcak bir şekilde görüşmeye başlar. Hem yemekte hem sohbette çok iyi bir şekilde karşılanan anlatıcı, Rana Hanım'ı Siret'e istemek için uygun bir zaman kollar. Tam sözü evliliğe getirdiğinde ise Doktor... Bey'in "hikmet-i peder" felsefesi ile karşılaşır. Evlilik ve gençler üzerine başlayan sohbet, anlatıcıyı kızını istemekten alıkoyar. Zira Doktor kızların ve erkeklerin erken yaşta evlendirilmesi hakkında öyle bilge cümleler kurar ki anlatıcının itiraz etmesi mümkün olmaz hatta bu bilgileri dinlemek üzere kurduğu felsefe düşüncesinin öğrencisi olmayı teklif eder. Aralarında oluşan yakınlık ve güven nedeni ile Doktor, kendisine aracı olarak geldiği kişiyi iyi bir araştırmasını, anlatıcının da kefil olabileceği kadar uygun görmesi durumunda evliliğin gerçekleşebileceğini söyler. Geceyi doktorun evinde geçirecek olan anlatıcıya evin oğlu Nüzhet eşlik eder. Tıpkı babası gibi akıllı ve ahlaklı olan Nüzhet ile de küçük bir görüşme gerçekleştiren anlatıcı, Nüzhet'in Siret'i tanıyor olmasına şaşırır.

Siret'in Evliliğe Hazırlanması. Doktor...Bey'in evinde en iyi şekilde ağırlanıp çıktıktan sonra Siret ile buluşup konuştuklarını aktaran anlatıcı, Siret için hikmeti pederin evlilik fikirlerinde olgunlaştığı müddetçe umudun var olduğunu dile getirir. Yapılan görüşmenin ardından anlatıcı üç dört hafta Siret ile görüşemez ve merak eder. Rana Hanım'ın gazete yazılarına dahi cevaben yazı yazmayan başka gazetelerde onunla alakasız hatta iması dahi olmayan yazılar yayınlayan Siret'in evlilikten vazgeçtiğini düşünür. Aklındaki merak ile bir gün yolda Siret'i görüp arkasından çağıran anlatıcı Siret'ten henüz düşündüğü yanıtını alır. Lakin delikanlının "düşünüyoruz" yanıtı anlatıcıyı şaşırır. İkili düşüncenin kim ile istişare olunduğunu merak ederken delikanlıdan yine yanıt bulamaz. Bir buçuk ayı aşkın uzun bir süreden sonra Siret çıkagelir ve anlatıcıdan kendisine pederdik yapmasını ister. Duyduklarına şaşırarak anlatıcı şartları kabul edip etmediğini sorunca Siret'in çoktan Nüzhet ile görüşüp uzun bir süredir ailenin kendisine güvenmesi için işler başardığı anlaşılır. Birkaç gece Nüzhet'in yanında kalan Siret'in Rana'nın olurluğunu da aldığı görülür. Anlatıcı kızını istemeye gittiğinde Siret'in aileye kendisini sevdirmesi ile gurur duyar hatta evlilik yaşı ve terbiyesi uygun bulunan Nüzhet'e de Siret'in kız kardeşi Ayşe Sıdika Hanım'ın uygun bulunup anlatıcıdan isteneceği söylenir. Çifte düğün gerçekleşir ve ahlaki dereceleri yüksek bilinçli bireyler olarak mutluluğa adım atmış oldukları bilgisi anlatıcı tarafından verilir.

TEMALAR

Evlilik Hikaye kurgusu içinde felsefe, din ve eğitimin birleştirildiği "Hikmet-i Peder" adlı romanın teması "evlilik" üzerine şekillenir. Evlilik gerçekleşirken bir hikmet sahibi olması gerektiği ve sorumluluklarının bilinci ile çocuğunu fikren yönlendirmesinin uygun bulunduğu babaların çoğalmasının gerektiğine vurgu yapılır. Kuran'daki hikmet kavramı ışığında belli ahlaki ve toplumsal kurullarla çevrelenen yaşamın modern zamanlarda sadece "ilim ve akıl" yolu ile yaşanabileceğine vurgu yapan yazar, gençler adına "en doğrusuna karar vermek" için düşüncenin ve sorgulayıcı olmanın önemi ele alınır.

KARAKTER ANALİZİ

Anlatıcı (Ahmet Mithat Efendi) (Açık)

Karakter Çevresi tarafından sayılıp sevilen bir adam olması gerekçesi ile Siret'in dahi bir abi bir baba olarak görüp güvendiği görülür. Anlatıcı yaşı itibarıyla da olgun ve bilgilidir. Gazete ve yayınları yakından takip eder, merak duygusu gelişmiş, iyi bir insandır. Felsefik sohbetlerden ve doğru düşünceleri yorumlamaktan hoşlanır. Mütevazı ve güvenilir olması nedeniyle girdiği ortamlarda dikkat çeker ve aradığı samimiyeti yakalar. Hem doktor hem de Nüzhet ile yaptığı görüşmelerde Avrupa'nın pek çok yerinden ve ilminden bahsedecek kadar kültürlü olan anlatıcı sabırlı ve sakin olmasıyla da kişiliğindeki inceliği göstermeyi başarır.

Aktiviteler Zaman zaman kıraathaneye giden anlatıcı, yürümek, düşünmek ve sohbet etmekten hoşlanır. Evin gürültüsü kimi zaman zorlarsa da düşünmek için evini daha rahat bulur. Vakıtlı uyuyup vakıtlı uyanan Ahmet Mithat, gazete ve yazılar okuyarak zaman geçirir.

ÖRNEK ANILAR

Tecrübeli. Anlatıcı görmüş geçirmişliği ile genç oğlana kılavuzluk etmeye gayret eder: " Biraz daha düşündüm. Hatta bu defa ihtimal ki Doktor...Bey'den daha çok vakit, daha derince düşünmüşümdür. Zira Siret sükûtumun, düşüncemin uzanmasından usanarak benden bir cevap almak, bir çare bulmak ümidiyle yüzüme baktı. Bu bakışla beni uyandırdı. Ben de zihnimde aradığım şeyi bulmuştum."

Bilge. Sözüne lafına itimat edilen bir adam olan anlatıcı, babacan tavırları ile Siret'i hikâyesi boyunca bilge kişiliği ile sözünü dinletmeyi başarabilmiş bir kişidir: " Siret'i bu talimatla gönderdikten sonra..."

Anlarsınız ya? Artık ben mabuat-ı yevmiyeyi gözden geçirmek hususunda değme bir sansür memuriyetini de geçtim. Şu verdiğim talimatı Siret'in ne yolda icra edeceğini görecekim. İki gün sonra Lübbü'l-edeb mecmua-i edebiyesinde bir makale-i intikadiye."Senai" imzasıyla. Aferin Siret! Verdiğim talimatı güzel icraya başlamış."

Heyecanlı/Meraklı. Siret'in kendi dediklerini uygulayıp uygulayamadığı hususunda heyecanlı ve hayli meraklı olan anlatıcı olayların nasıl gittiği konusunda malumat alamayınca her gördüğü adamı Siret sanır: "Siretle görüştüğüm bugün akşama kadar artık başka hiçbir işle iştiğal edemedim. Nerde bulundum, her kimle görüştümse zihnim hep Siret, Rana ve Doktor...Beyle meşguldü. Akşam dahi bu meşguliyet devam eyledi. Gece ne kiraathaneye, ne bir tarafa çıkamadım. Evimde çoluk çocuk beni biraz rahatsız ediyorlarsa da kiraathanede daha ziyade rahatsız olacağımı düşünerek çoluk çocuk hırılıtsı, tavla, domino, iskambil kâğıdı, bilardo falan gürültülerine tercih lazım geldi."

Olgun. Hayata dair bilgileri kendi düşünceleri ile sınırlı kalmayan anlatıcının farklı fikir ve düşüncelere de pür dikkat kesilerek olayları geniş bir açıdan değerlendiren karakteri dikkat çeker : " -Oğlum sana benden vasiyet olsun! Mukaddimesiyle bütün fikirlerini naklederlerse de biçarelerin bütün fikirlerinden ne olur? Bu halde efkar-ı salimeyi bunlar şüphe yok mekteplerde peyda ederler. Ama insanlar meyanında hüner ve hikmetle mümtaz olacak sınıf için pederlerin kendi netice-i tecaribini evladına nakletmesi adeta vaciptir."

Emin/Sorgulayıcı. Bir işin aslını astarını iyi bir anlamadan konuşmayan anlatıcı, Siret'in hikmeti peder konusundaki teminatını nasıl çözdüğünü sorgulamadan bir sonraki aşamada yanında bulunmak istemez. Aslında sorgusunun altında Doktora karşı mahcup da düşmek istemeyişi vardır: "- Ben bu ağızlara gelemem oğlum! Ben hakikat-i hali etrafıyla anlamadıktan sonra Doktor...Bey gibi meslek-i hikmetinin muannidi, mutaassıbı olan bir adamın huzuruna çıkamam."

Filozof. Felsefik düşünme ve olgun fikirlerden etkilenen anlatıcının kendisi de öne sürülen her cümleyi kafasında sorgulamadan ve onunla ilgili fikir üretmeden rahat edemez: "Bahis bu noktaya vardığı zaman derin derin düşünmeye başladım. Mekteplerde "disiplin" denilen inzibat emrinde bazı takayyüdat-ı şediyeyi, doğrusu ya çok gördüğüm zamanlar olurdu. Hâlbuki şimdi "mektep" denilen şeyin "aile" demek olduğunu anlayınca bu takayyüdatın pek beca olduğunu ve hatta derece-i lazimesinden dūn bile kaldığını düşünmeye başladım. Öyle ya! Bir gencin terbiyesi emrinde gösterilen şiddetler ne içindir?"

Plancı. Hayatını belli saatlere göre planlayan anlatıcı, gününü ve işlerini plana göre yaşamaktan hoşlanır: "Bu kadar fikir iştiğali Siret gittikten sonra dahi bir hayli zamana kadar uykuma mani olmuş idiyse de ertesi sabah yine erkenden uyanmışım. Baba oğul işlerine gitmezden evvel kendilerini bir daha görmek ihtiyacı zihnime yerleşmiş olduğu için olmalı. Bilmem bu hal herkeste var mıdır? Ben bir iş için falan saatte uyanmayı zihnime koyarsam o saatte uyanırım. Bu halimi pek çok defalar tecrübe etmiştim. Her tecrübem de doğru çıkmıştır."

Babacan. Siret ile yaptığı ahbablıktan hoşlanan anlatıcının babacan hal ve tavrı dikkat çekerken Nüzhet'e karşı da görüş ve duyguları aynı doğrultudadır. Her ikisine de yardım edip babalık etmekten gurur duyar. Rana'yı Siret'e Allah'ın emri ile istedikten sonra onlarla kurduğu yakın bağ gereği duygulanır: "-Müddet-i ömrümde bu kadar tesirli bir hal müşahede etmemiştim. Na işte bak hala hikâyesiyle bile gözlerim yaşardı. Doktorun huzurundaysa adeta gözlerimden yaş revan olmuştu."

Doktor...Bey (Açık)

Karakter Kızını oğlundan ayırmayarak okutan ilim ile yakinen ilgilenen Doktor...Bey, Siret tarafından başta ters adam olarak anılsa da aslında koruyucu kimliği nedeniyle öyle görüldüğü anlaşılır. Çocuklarına örnek ve doğru yetiştiren bir baba olmak için "hikmeti peder" esasları oluşturan babanın geçmişten ve gelecekte çıkardığı küçük anekdotlar, kendisi ile sohbet eden herkes için bir ders niteliği taşır. Saygın ve saygılıdır. Sıcakkanlı ve kuralcı olan babanın felsefik düşünce yapısı gereği iletişimde kuvvetli ve baskındır. Toplumun daha sağlıklı olması, boşanmaların azalması için babaların hikmet sahibi olması ve çocuk eğitimde birincil rol oynayarak fikirlerin çocuklara ulaşmadan evlenilmesini yersiz bulur.

Aktiviteler Yemekte misafir ağırlamak ve bol bol okumaktan hoşlanan Doktorun felsefik sohbetleri ve bilgisi ilgi çeker.

ÖRNEK ANILAR

Bilge. Bildiği şeyleri doğru ve sağlam değerlendirebilen doktorun bilgisini kendisi ve başkaları için en faydalı şekilde sunması bilge kişiliğini öne çıkarırken anlatıcının gözündeki değerini de artırır: “Doktoru tanırınız a? Vakıa ne ters adamdır. Hemen hiç kimseye benzemez dersem mübalağa etmemiş olurum. Değil mi? Her şeyde kendisine mahsus bir fikri, kendi tabirince bir fikr-i hikmeti vardır. Fakat o fikr-i hikmet hiçbir kimsenin fikrine benzemez. Mutlaka herkesin fikrine mugayirdir. Tabip olduğu halde tababet hakkındaki fikr-i hikmeti bile tababete mugayirdir.”

Geleneksel. Sadece düşünce biçimi ile değil yaşayış tarzı ile de eski adetlerinden pek kolay ayrılamayan doktorun hanesi de bir apartman dairesine sıkışmaktan ötedir: “Kaidesini düsturü’l-amel ittihaz etmiştir. Hem de tabiata bizzat takarrübe lüzum görür. Yani gerek bahçe, gerek kümes ve ahır hizmetini bizzat ifa edercesine yakından kendi nezareti altında bulundurur. Onun fikr-i hikmetine göre bahçe sahibi olan adam bahçe umurunu kâmilen bahçıvanlara terk edecek olursa kendisi o bahçenin adeta yabancıdır.”

Çalışkan. Evine iş saati ziyarete gelen olduğunda sorumluluklarını yarıda bırakmayıp devam etmeyi tercih eden doktor, anlatıcıya da çalışmanın gerekliliğinden bahseder: “-Bu saatte gelen bir ahbapla konuşacağım diye işimi bırakamam. Size bu saatte gelmenin cezasını bir ala çektireyim de siz de görünüz, öğreniniz. İşte taamı bu akşam burada şu kuyu başında etmeye mahkûmsunuz, dedi. Bu mahkûmiyeti memnuniyetle kabul eyledim.”

İnançlı. Kendisi faydalı bir meslek icra etmek için doktor olmuş ve oğlunu da kendi yolunda yetiştirmeyi tercih etmiştir. Ayrıca ilaç tedavisinin yanında tabiatın da yaradan tarafından gerekli ilaçlarla doldurulduğuna inanır: “Tedaviyi dahi tabiatın beklemek en doğru tababettir. Yalnız kavaid-i hıfz-ı sıhate son dereceye kadar riayet ederek ef’al-i hayatiyedeki intizamı yani sıhhati ihlal etmemeye çalışmalıdır.”

Planlı. Yaşamını belli bir düzen ve saat çerçevesi içinde idame eder: “Saat bir buçuk. Üç buçukta yatmak mutadımdır. Size sarf edecek tamam iki saatimiz vardır. Bu müddet kifayet etmezse yarın sabah da kahveyi birlikte içerek sözün bakiyesini ikmal ederiz, dedi.”

Filozof. Çocuklarının yaşları ne olursa olsun evlilik konusunda hayli fazla düşünceye sahip olan doktor, hem oğlu hem kızı için en olgun bireyi aramaktadır: “-Vallahi birader size fikrimi dosdoğruca söyledim. On sekiz yaşına girmekte bulunan bir kızın tezvic zamanı gelmiş addolunursa da geçmiş addolunamaz. Onun için on sekiz yaşına giren bir kızın babası eğer bende peyda olan “hikmet-i peder” fikrini peyda etmişse kızının zaman-ı tezvici geçiyormuş, kızı evlerde kalacakmış gibi bir telaşla ilk zuhur eden talibe çakıveremez.”

Misafirperver. Evine gelen anlatıcıyı sofradan ertesi gün uğurlamaya kadar en iyi şekilde ağırlamayı kendisine görev edinir: “-Ey azizim bizim vazife zamanı geldi. Biz gidiyoruz. Siz hiç istical etmeyiniz. Hanenizdeki adetlerinizi de mümkün mertebe bozmayınız. Kahvaltınıza kadar her istediğinizi hizmetçi kıza emrediniz. Hanece külfet olacağını asla düşünmeyiniz. Zira nadiren misafir kabul eden bizim evde sizin gibi bir misafir cümleyi son dereceye kadar memnun eder.”

Samimi/İçten. Anlatıcıya karşı esprili bir sohbet sunan doktor, içten ve samimi duyguları ile kâh gözleri sulanır kâh karşılıklı gülünmesine vesile olur. Duygularını dışadönük yaşayan doktor, oğlu Nüzhet içinde elçi olarak anlatıcıyı seçtiğini şakacı bir dille anlatır: “-Bundan evvelki mülakatımızda kızımı size vereceğimi, sizi tanıyacağımı, yani sizi mesul tutacağımı söylemiş idiysem de müsterih olunuz, şimdi kızımı doğrudan doğruya Siret Bey’e veriyorum, diye hem kendisi tebessüm eyledi hem de beni güldürdü.”

Siret (Açık)

Karakter Yirmi üç yaşlarında Hukuk mezunu olan Siret, methini duyduğu Rana Hanım ile evlenmek ister. Fakat bu evliliğe aceleci tavırları başta mani olur. Sık sık umutsuzluğa düşse de terbiyesi ve olgunluğu ile kazandığı çevre kendisine yardımcı olur. Baba gibi gördüğü anlatıcı ve yakın dostu Nüzhet kendisini bu süreçte hep destekler. Kendisine güvenerek kız istemeğe giden anlatıcının güvenini boşa çıkarmaz. Terbiyeli ve akıllıdır. Düşüncelerinde ısrarcı olması nedeniyle sonunda başarılı olur ve kendisini Rana Hanım’ın ailesine sevdirmeyi başarır.

Aktiviteler Mektup yazarak veya eleştiri yazıları yazarak vakit geçiren, duygularını ifade etmeye çalışan Siret, çalışkan ve azimlidir.

ÖRNEK ANILAR

Kültürlü. Hukuk mezunu olan Siret, ahlakı ve terbiyesi ile anlatıcının gönül ahbablığını kazanmayı başarır: “Siret Bey’i tanırırsınız ya? Ne güzel çocuktur! Hem sureti güzeldir, hem sireti! Mekâtib-i ibtidaiyeden başlayınız da Mekteb-i Âli-i Hukuk’tan çıkıncaya kadar her mektepte, her sınıfta ahlakça daima birinciliği ihraz etmiştir. Dersçe de fena değil a! Zira ... senesinde mekteb-i hukuktan rûus alan seksen dört genç avukatlar meyânında yedinciliği ihraz etmiş, binaenaleyh alıyyü’l-âlâ şehadetnamesi almıştır. Ama kendisine takaddüm eden diğer altı efendiyle de farkları ikişer üçer numaradan ibarettir.”

Geleneksel. Gelenek ve göreneklerine göre okulu bitince iyi bir aile kızı ile evlenmesinin yerinde olacağını bilen Siret, bu doğrultuda hareket eder. Daha evvel konuşup görüşmediği Rana Hanım ile evlilik fikrine ciddi ciddi girer: “Siret Bey esasında evlenmek istediği bu hanımı hiç görmemiştir, fakat hakkında duyduklarından ve gazetelerdeki yazılarından tanımaktadır. Rana Hanım adındaki bu genç kız, Doktor ... Bey’in özel olarak eğittiği, “Türkçesi mükemmel”, “Fransızcası da fena değil”, “malumat ciheti de gereği gibi zengin olduğu matbuata tebliğ eylediği âsârından” anlaşılan eğitimli bir hanımdır.”

Çaresiz. Babası olmadığı için tecrübelerine güvendiği anlatıcı ile derdini paylaşan Siret, çoğu kez düştüğü umutsuzluktan anlatıcı sayesinde kalkar: “Ben bu müsveddeleri okurken biçare Siret o kadar acınacak bir hal ve tavırla karşımda boynunu bükmüş gözlerini dikmişti ki, bu kadar acınacak halin içinde gülünecek bir cihet dahi bulunduğunu inkâr edemem. Lakin biçare gencin şu halinde gülmeye tasavvur olunabilir mi?”

Uyumlu. Büyüklerinin düşüncelerini önemseyen Siret, sevdiği kadının düşüncelerine de önem verir. Zira hem felsefik sohbetlerde bulunabileceği bir kadın olan Rana ile izdivaç arzusu kendisini büsbütün bir çare aramaya yönlendirir ve Siret ahlaki sınırlarını aşmadan bunları uygulamaya hazırdır: “-Affediniz ama kayınpederim olmasını arzu eylediğim Doktor...Beyefendi hakkında haber verdikleri ahvali sizde de bulmaya başladım. Her mesele hakkında öyle bir fikriniz, fikr-i hikmetiniz var ki başlarınınkine benzemiyor. Rana Hanımın bizi kovması sevinecek şey de bilakis yazdığımıza cevap vermesi, tekliflerimize ruy-ı kabul göstermesi kahırlanacak şey! Bunun ikin ucunu bulmalı da yağa bala vermeli.”

Heyecanlı. İsteddiği kız ile evlenebilmek için sabırsızlanan ve kızın babasından onay almak için yollar arayan Siret, birkaç gün yemek yiyemeyecek kadar heyecanlıdır: “-Ayn-ı isabet olmuş. Dün akşam bile boğazımdan iki lokma geçmemişti. Bugün de henüz ağzıma bir hardal tanesi koymadım, diye birlikte oturdu. Hem konuşarak hem de taama başladık.”

Terbiyeli/Kendinden Emin. Rana için araya koyduğu aracısının her sözüne itimat eden ve söylenenleri terbiye ve ahlakı için uygulayan sorumluluktan kaçmayan terbiyeli bir gençtir: “-Meyus olacak bir şey bulunmamak bile ümitvar olmak için kâfidir. Uzanacak olan sözleriniz ne kadar uzanırsa uzansınlar bunları hüsn-i istima’da hiçbir kusurumu bulamayacağınızı şimdiden temin eylerim.”